ВИДАВНИЦТВО
„РОБІТНИЧА ГАЗЕТА ПРОЛЕТАР"
ОРГАН ЦК КП(б)У та ВУРПС

№ 10—11 (101—102) 1931 р.

Ціна 20 коп.

ПЕРЕЦ

сатирично - гумористичний двотижневик

РІК ВИДАННЯ V

Харків, вул. К. Либкнехта, 11. Телеф. 40-27

Втручання Гувера в європейські справи продиктовано побоюванням американських капіталістів втратити свої капіталовкладення.

Мал. Б. Фріокіна

НІМЕЧЧИНА

ПЛЯН ГУВЕРА

ГУВЕР ТА ЙОГО ГУВЕР-НЕР

КАПІТАЛІСТ (до Гувера): Хлопчику, передай дяді цього папірця!

СПРОБУЙ ПОЇСТИ

Робітники їдальні № 5 (рудня ім. Сталіна) зачиняють та відчиняють її коли схочеться; через це багато робітників залишаються без їжі.

Мал. А. Сідорова

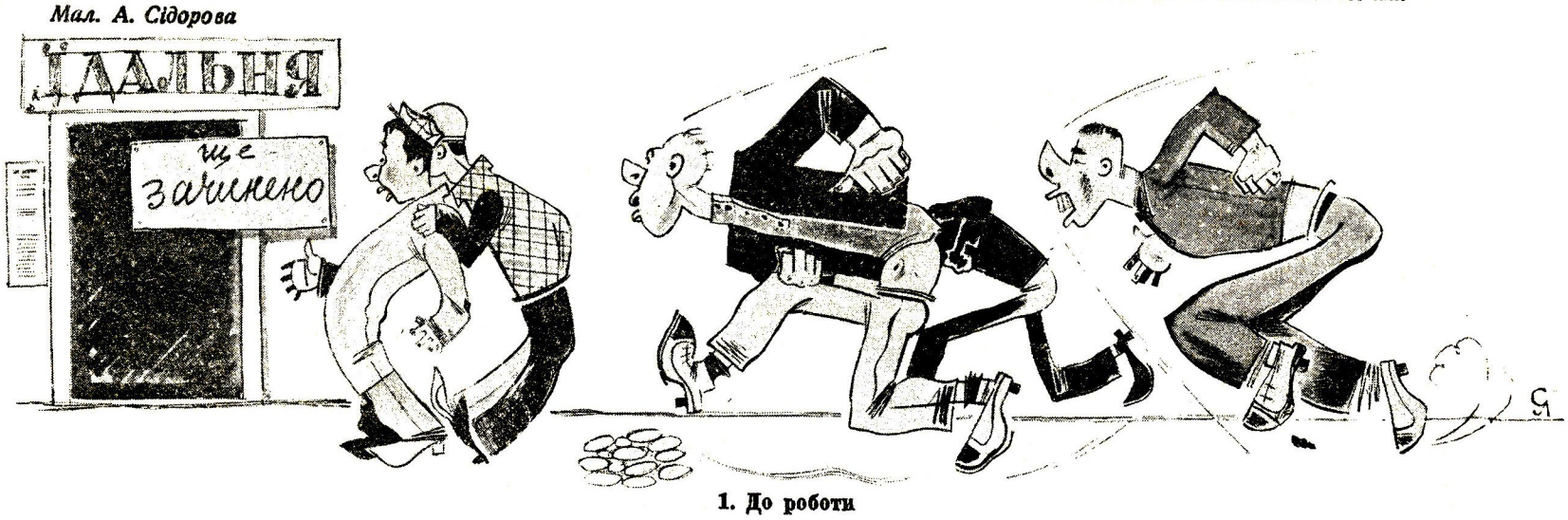

1. До роботи

НЕМОЖЛИВА ЗУСТРІЧ

Звичайно, цього ніколи не буде.

Не може бути.

Але коли б це трапилось, я уявляю собі нашу зустріч так.

* *
*

— Добридень!— по-салдафонському гаркне він, браво підкручуючи фельдфебельські вуса. (Я думаю, що в нього фельдфебельські вуса).— Чим можу бути корисний? Я — Гржезинський, соціял-демократ. Начальник берлінської поліції.

— Я так і думав,— замислено скажу я.— Так і думав.

— А я от не думаю, га-га-га!— зарегоче мій співбесідник.— Я просто забороняю, не думаючи. З-заборонить!.. Воспретить!.. Тащить!.. Не пущать!..

— Спосіб не зовсім оригінальний,— скажу я.— Ви, висловлюючись м'яко, стирили його в колишньої російської поліції.

— Наклеп. Ви мене ще не знаете.

— О, пане, ви напрохуєтесь на комплімент. Я дуже добре вас знаю. У нас вас усі знають.

— Звідки, ха-ха?

— Щодня ми зустрічаємо вас в наших газетах. Наприклад, ось: „Роте Фане повідомляє, що поліція посилає своїх озброєних провокаторів на пролетарські демонстрації. Це викриття підтверджує навіть буржуазна „Фосіше Цайтунг".

— Ха-ха, і як це ви догадались, що це — мої штучки?

— Тяжко було. Проте, догадались.

— Як?

— А ось телеграма: „Заборонено на два тижні комуністичні газети „Роте Фане" і „Фольксехо".

— І тут догадались?

— Про що саме?

— Що газети ці пристукнув саме я?

— Ну, тут і догадуватись нема чого. Бо далі так і написано: „Навіть серед буржуазних кіл заборона викликала глибоке обурення проти соціял-поліцая Гржезинського".

— Да-с,— задоволено засяє соціял-демократ".— Це, можна сказать, мого власного винаходу номерок: щодватижні я забороняю „Роте Фане" на два тижні. Як вам подобається?

— Мені подобається інше.

— Що саме?

— Мені подобається „Штурм".

— Який штурм?—нахмуриться він.

— Отой саме „Штурм", що ви самі викликали його до життя.

— Наклеп. Я ворог їхніх штурмів. Ніяких штурмів я не викликав.

— Даремно гадаєте: замість забороненої вами „Роте Фане" виходить „Ротє Штурм Фане". Отже, ви викликали до життя „Штурм". Але цього мало: за „Штурмом" приходить „Дранг". „Штурм" унд Дранг *) — ось гасла сьогоднішньої робітничої Німеччини.

— Хто ви такий?— зіскочить з місця Гржезинський.— Чого ви прийшли?

— Я прийшов подякувати вам.

— Будь ласка,— знову засяє він.— За віщо?

— Як завіщо? За те, що ви — найкращий вихователь відсталих і засліплених соціял-демократичних робітників.

— О, так. Незабаром я готую навіть лекцію: „Гумова палиця і її застосування до..."

— К чорту лекції. Не місце лекціям там, де починається Штурм унд Дранг. Ви пам'ятаєте: недавно в цирку Буша зібралися на мітинг безробітні.

— Пам'ятаю. А поліція їх — гумовими па...

— Так, пане: гумовими палицями. Тоді виступив представник всенімецького комітету безробітних. І підчас його промови до столу президії підійшов старий робітник. Він жбурнув долі свій партійний квиток і крикнув: „Двадцять п'ять років я був соціял-демократом і ось я розриваю свій партійний квиток. Ось він!" Так от — коли ви думаєте, що такі робітники — одиниці,— ви дуже помиляєтесь, пане. Їх сотні, тисячі, десятки тисяч. Сьогодні вони, прозріваючи, шматують свої партквитки, організують штурм і співають:

— Нині Німеччина — бульба барвиста,
Владу забрали буржуї, фашисти,
Править банкір-товстопуз.
Ми загартовані вщент боротьбою...
Лави робочі! Вставайте до бою
За Німецький Радянський Союз...—

А завтра вони почнуть провадити свою програму в життя.

* *
*

На цім місці я вийду: я сказав усе.

Але він дожене мене в коритарі:

— Ви мене там за щось дякували. Я, вибачте, не дуже зрозумів, але... Ви забули, що я заборонив іще й робітничу спартакіяду. Я заборонив день безробіття — 15 липня...

— Я знаю,— відповім я.— Про це вам також згадають незабаром.

Леонід Чернов

*) Буря й натиск.

РЕЙДЕЛЬМАНОВА „ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ"

Рейдельман — усього завідувач адміністративного відділу управи будівництва Харківського тракторного заводу. Але питома вага його далеко глибша. Рейдельман, наприклад, запроваджує на будівництві „політичну економію", від якої міниться сам сивий Маркс.

Відділові устаткування потрібні дві голки.

— Дві голки!— дивується Рейдельман.— У той час як країна напружує всі сили, щоб заощадити якнайбільше металю,— вам потрібні дві голки?! Дві голки! Даю одну.

— Дві.

— А я вам кажу — одну. Моя баба сорок років шила однією голкою — шийте й ви.

Відділові устаткування більш нічого не лишилося, як схилити голови перед пам'яттю хазяйновитої Рейдельманової бабусі і придбати другу голку коштом відділу.

Коли доводиться задовольняти вимогу безпосереднього начальства, Рейдельман розуміє її навіть з натяків. Товариш В. похапцем пише:

„Пойдите, возьмите, мне необходимо сейчас же". Тов. В. адресата не зазначає, але папірець потрапляє до Рейдельмана і Рейдельман, догодливо пише:

„Хозчасть. Выдайте, что можно приспособить к этому делу".

Виявляється, що „приспособить к этому делу", тобто на онучі, можна лише рушники, і госпчастина вдається до завгоспа:

„Выдайте два холщевых полотенца".

А попроси у Рейдельмана рушники на онучі хтось рангом нижче, Рейдельман би несамовито вигукнув:

— Рушники? На онучі? Моя баба сорок років носила онучі з дрантя, носить і ви.

З погляду ж Рейдельманової „політекономії" начальству дозволяється вживати на онучі навіть рушники.

Нарешті, 1 карб. 78 коп.

Один карбованець і сімдесят вісім коп.— гроші невеликі. Але не в кількості справа. Справа знову ж така в Рейдельмановій „політекономії". Агент госпчастини Сащенко подає Рейдельманові авансовий звіт. А до звіту додає і такий документик: „Получено мною за закуску тов. N. один карб. 78 коп." І ви думаєте Рейдельман вигукнув:

— Моя баба сорок років пила, не закусюючи!

Нічого схожого.

Рейдельман поклав поперек звіта розмашисте: „Затвердити".

Мал. А. Сідоров

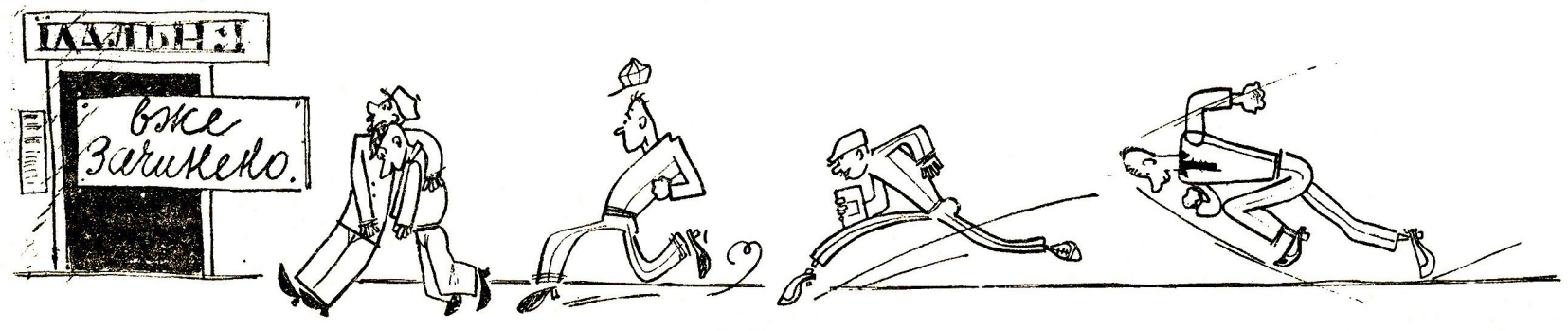

2. Після роботи

ІНІЦІЯТИВА

Усім відомо, що Павло Микитович, інструктор гудзикового тресту, людина з необмеженою ініціятивою. Ініціятива з нього фонтаном б'є. Ініціятиви в нього стільки, що якби замість ініціятиви — та звичайнісінька вода, то проблему харківського водопостачання було б розв'язано раз назавжди. Але, на жаль, у Павла Микитовича сама ініціятива.

Павло Микитович, розуміється, працює в усіх добровільних товариствах. Не звичайним так собі членом — п'ятаки сплачувати. Ні!

В одному він секретар, в другому скарбник, в третьому за ревкомісію. В місцевкомі він за культорганізатора, в стінгазеті „за все", в житлокоопі щось крутить, в усіх гуртках на першому місці і щодня нові гуртки організовує. А що старих гуртків Павло Микитович не відвідує, то це тільки за браком часу.

Павло Микитович бере участь в усіх обслідуваннях, спить на всіх засіданнях, головує на всіх комісіях. Без Павла Микитовича ані сімейна вечірка з пивом, ані бенкет трестівського маштабу не влаштується як слід. Всюди він і завжди він.

І все ж таки Павла Микитовича злопали. Злопали його разом з його ініціятивою, не зважаючи на 37 комісій, де Павло Микитович головував, не зважаючи нінащо.

Сталося це так.

Як кожен інструктор, а тим більше інструктор з ініціятивою, Павло Микитович ніколи не сидить на місці. Він завжди „десь". Одного ранку Павло Микитович, заклопотаний, підтюпцем біг коридором. Тут хтось досить цупко схопив його за рукав.

Павло Микитович, звісно, одмахнувся.

— Нема часу товаришу, іншим разом. Лечу до комгоспу...— Власне кажучи, Павлові Микичовичу зовсім не треба було летіти, або навіть іти до комгоспу. Але коли людина обдарована ініціятивою, вона завжди найде привід „літати".

Другого дня (Павло Микитович захеканий летів зі сходів) та ж сама людина знову нахабно заступила йому путь.

— Нема часу, я ж вам ще вчора казав, абсолютно нема часу! — коротко і стримано вигукнув Павло Микитович.

Людина відповіла, що вона з бригади.

— А я, вибачте, вас за завідувача вважав, — засміявся Павло Микитович. — Так бригада, кажете? Яка саме? Бо я в усіх працюю... Мабуть, нова якась. Хочете мене за голову?

Людина ввічливо відповіла, що бригада має вже голову, що вона хотіла тільки ознайомитись з роботою товариша. Бо товариш, здається, інструктор цієї установи?

— Звичайно, — сказав Павло Микитович. — Тільки... чи не можна б іншим разом? Нема часу...

— В нас теж нема, — сказав бригадир. — Вибачте, товаришу, але я вже третій день ганяю за вами, як собака.

Тоді Павло Микитович скорився, він навіть провів оцю чудернацьку бригаду, де він навіть не був головою, до своєї кімнати й запросив її сідати. Але за столом Павла Микитовича влаштувався якийсь молодий в окулярах і ретельно перегортав велику книгу.

— Оскільки мені відомо,— сказав Павло Микитович, роздратований понікуди,— це мій стіл, т в ришу.

Людина здивовано схопилася за окуляри.

— Ви помиляєтесь, — сказала вона неупевнено. — Це мій. Я вже другий тиждень тут працюю.

— Я вас взагалі вперше бачу, — сказав Павло Микитович з властивою лише йому ініціятивою. Змахнув зі стола усі розкладені там книжки та папери та виштовхнув молодого нахабу з кімнати. Замкнув двері на ключ і звернувся до враженої бригади.

— Будь ласка, товариші, сідайте.

Бригада посідала.

— Походженням цікавитесь? — поблажливо зняв розмову Павло Микитович.— Походження в мене, товариші, цілком радянське. Жінчин брат слюсар, рідна сестриця в піонерах ходить. Дядько майже середняк. От і документи, подивіться. Може маєте ще запитання? Бо я поспішаю...

— Прекрасне походження, — сказала бригада. — Але нас воно, власне, не обходить. Хай середняк, та ми, розумієте, бажали б ознайомитись з вашою роботою...

— Можна, — сказав Павло Микитович, одкриваючи портфеля. — Можна і з роботою,— зашелестіли папірці. — Модр, каса, взаємодопомога, житлокооп.

— Чудово, — каже бригада. — Але ваша основна робота?

Павло Микитович трохи безтямно подивився на бригаду.

— Основне — фотогурток. Черга на мануфактуру. Чи то якась комісія... (Тьху, як же йому закрутили голову! Справді ж в основне, безумовно є...) Я інструктор гудзикового тресту, як вам відомо,— сказав він.— Четвертий рік за цим столом працюю я...

— Гудзикового? — переспитала бригада. — При чому ж тут гудзиковий?

Але Павло Микитович не встиг пояснити, бо хтось так настирливо заторгав у двері, що довелось їх мимоволі відкрити. За дверима стояла людина в окулярах, ще якийсь тип, що назвався керсправами, та міліціонер.

— Еге,— сказав Павло Микитович в'їдливо.— Оце той нахаб, що розсівся на мойому столі, а тепер ви заважаєте мені працювати. Зараз піду до директора.

— Вибачте, товаришу, — перехопив керсправами. Поперше, це не ваш стіл. Це стіл нашого помбуха. В нашій установі ви ніколи не працювали й не працюєте.

— Ніколи не працював в гудзиковом тресті?

— Але ж це не гудзиковий трест. Це, товаришу, аптекоуправління...

— Яке смішне непорозуміння, — сказав Павло Микитович, не втрачаючи проте рівноваги. — Оце, вам, товариші бригада, взірець, як у нас перевантажують справжніх робітників. Голова запаморочується... в нашому гудзиковому тресті...

— Вибачте, — устряв ще раз керсправ. — Але, оскільки мені відомо, він і не інструктор гудзикового треста.

— Я не інструктор? Я...

— Ви не інструктор. Сьогодні ж був тут ваш головбух і розповідав, що вас уже три дні тому звільнено за неявку на роботу без поважних причин, чи що...

Павло Микитович остовпів.

— Мене звільнено, мене, активіста? Товариші бригада, будьте свідки! Затирають пролетаріят. Та я, та я йому, сякому такому, накручу!..

Бригада мовчки складала папери. *Гелія Грач*

ПРО КУРЧАТ ТА СПЕЦІВ

Коли заходиш в садибу великого будинку кооперації, що міститься поруч Держпрому, то бачиш на парканах величезні плякати такого змісту:

„Проходя через переезды и фасад двора, посмотри вверх и проходи быстро".

Плякат цей стосується рештовок над головою. „Загляни до верху" — це визначає, що коли дошка або цеглина буде падати вниз, так щоб не по тім'ї тебе бабахнуло, а прямо по всьому обличчю. Так і було з моїм товаришем; він, бачите, короткозорий, йому здалося, що чоловік повинен звернути особливу увагу „на верх", він і підняв очі догори. Наслідки? Все обличчя заліпило йому різним сміттям. Тоді тільки він зрозумів, що треба якнайскорше тікати мимо цього плякату.

Поминули ми це жахливе місце, шукаємо потрібну установу, а товариш мій ніяк не заспокоїться: „Для чого треба піднімати очі вгору коло плякату?"

Шукали ми по двору майже півгодини потрібну нам установу. Нарешті, знайшли. Міститься вона на другому поверсі великого будинку. Третій поверх і перший ще не збудовано. Але на 2-му поверсі все як слід — столи, стільці. Багато паперу, ще більше працівників.

Відрекомендувались правлінню.

— Так, мовляв, і так... прийшли ми до Птахокроликотресту, хочемо довідатись про стан інкубації на Україні й вирощування курчат.

Правління ввічливо направило нас до плянового сектору.

Тут нас чекала перша неприємність: керівник сектора категорично відмовився дати нам відомості, бо зав цієї установи заборонив це робити.

Інакше поставився до нас другий спец — Кіпарісов.

— Вам відомості? — сказав він. — Зараз підсумовують всі матеріяли для доповіді на президії ВУЦВК... Я зараз дам розпорядження, щоб апарат переключився для подання відомостей вам.

— Та, ні, товаришу, нам цього не треба... Дайте нам якусь відомість, щоб приблизно уявити й підрахувати.

— Цього не можна. Ми даємо лише обґрунтований матеріял.

— А ось!.. що це за відомості?

— Це?! та це... Я за них не відповідаю. Вони неправдиві.

Мій товариш, що йому очі сміття засипало, запитав:

— А хто ж відповідає за відомості?

Тов. Кіпарісов повернувся в бік і сказав:

— А ось тов. Хохловська!

Тов. Хохловська теж відмовилась від цих „офіційних" матеріялів.

— Чому це я? Я не відповідаю за периферію.

Після Хохловської ми розмовляли з т.т. Качевським та Зборовським, але що робиться на периферії, скільки загинуло курчат по колгоспах та радгоспах, скільки всього їх одержано по районах — ми так і не добились.

Є 7 відомостей... Є 6 керівників пташиних... Є ще багато технічного персоналу... в пляновому відділі птахокроликоцентру, але що вони роблять, для чого вони сидять, защо відповідають — невідомо. Так саме невідомо, для чого під рештовками треба людині очі вгору піднімати.

У нас є одне зауваження цьому пташинному центрові — перенести плякат з підрештовок до установи, трішки його змінивши:

„Прийшовши до Птахокроликоцентру, повз пляновий відділ проходь швидко, бо тобі й очі позасипає і голову запаморочить".

Микола Тополь

РІЗНІ БУВАЮТЬ ПЕРЕВОЗКИ

Деякі організації приділяють мало уваги безтарним перевозкам

Мал. Є. Рачова

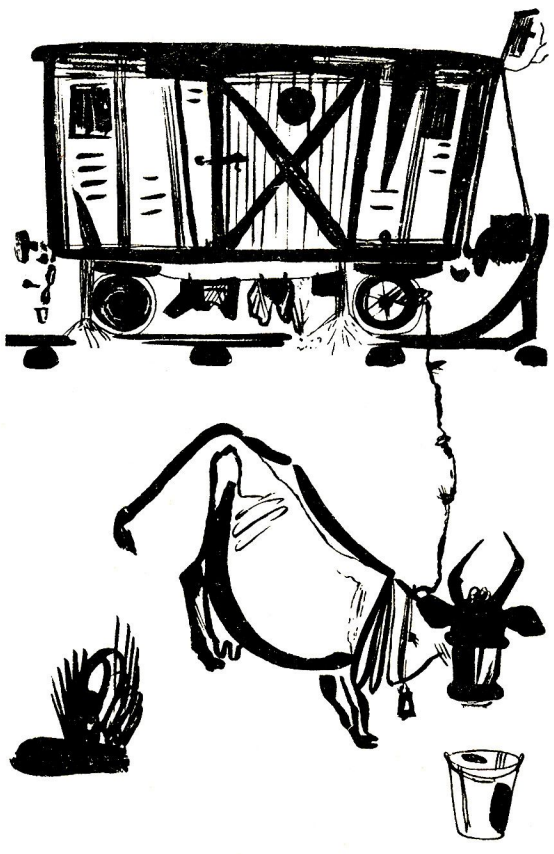

Безтарна

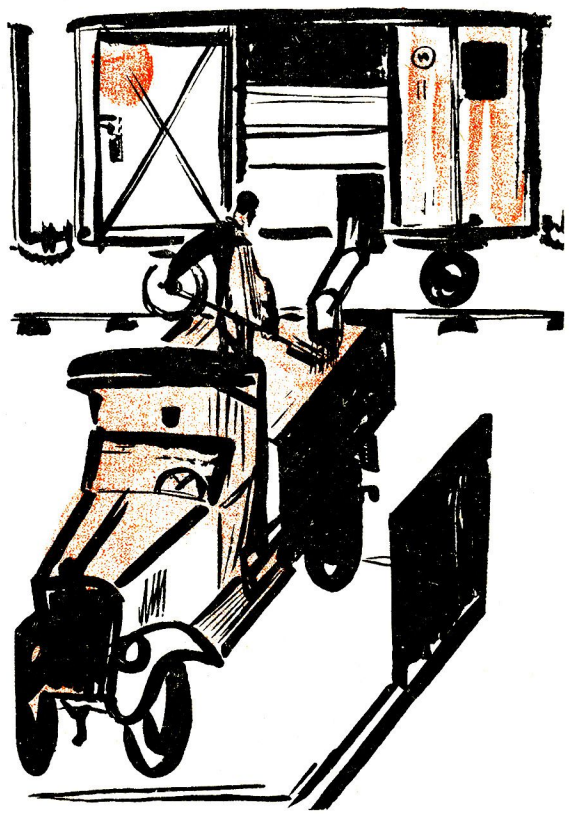

Безтарна

ДВІ ВІЙНИ

Переслідування негрів в Америці—звичайне явище

У них — війна НЕГРАМ,

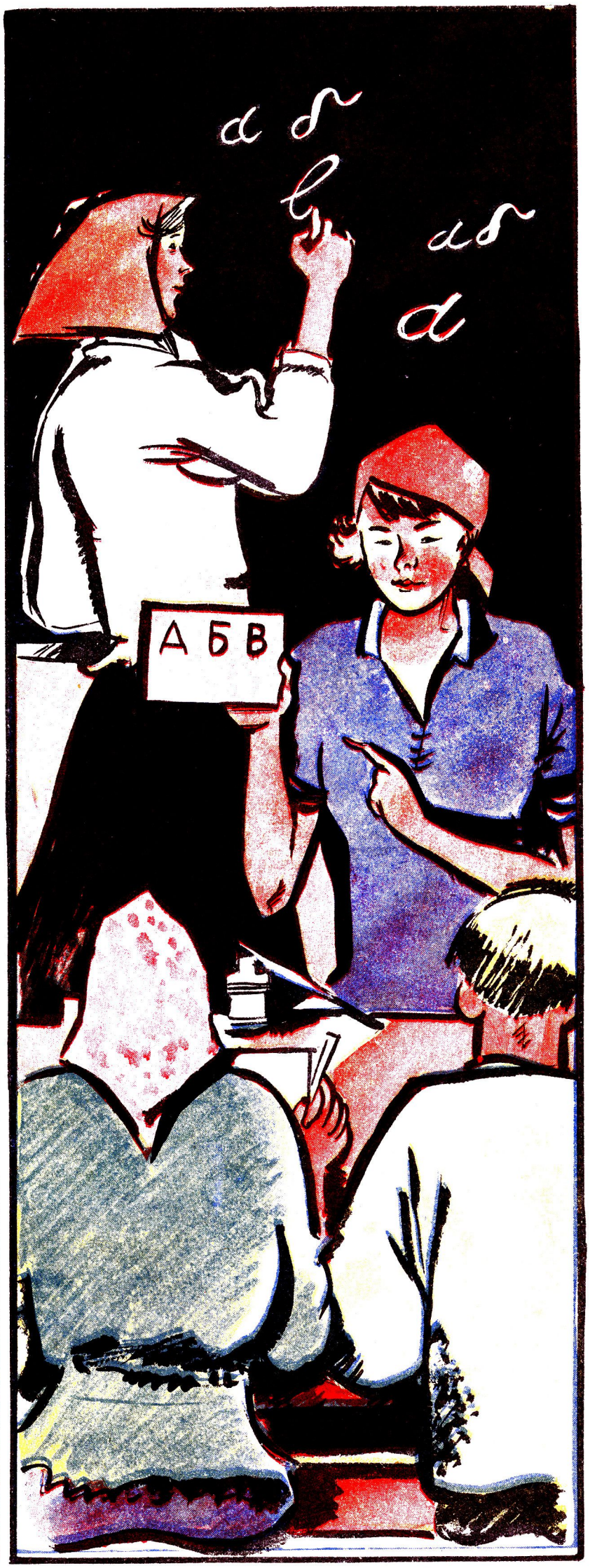

У нас — війна НЕГРАМ - отності.

РОДИННЕ ЛИХО

Славко знов не пішов гуляти. Похмурий, зосереджений він сів до своїх книжок.

Мати стурбована. Вже з тиждень лежать без діла ковзани, а на санчатах полозки взялись іржою.

— Що з тобою, Славонько, чи не болить що, мій любий?

— Ні, мамо, нічого не болить.

— Пішов би ти, синку, на вулицю погратися. Там діти таку велику бабу качають!

— Не хочеться.....

— Ну, то візьми ковзанці або санчата... Я тобі рукавички нові купила. Ось диви!..

Але Славко не відривається від книжки. Не цікавлять зараз його рукавички.

— Ніколи мені...

Мати всміхається на серйозний, діловитий тон сина.

— А ти піди, піди погуляй: ще ввечері буде час, вечір довгий... Ти ж вихідний сьогодні... І то вже кілька днів з книжкою не розлучаєшся...

— Ні, ні... Коли б ти тільки знала...

Мати знову занепокоїлась.

— Що знала, синку? Що трапилось, голубчику мій?

— Ах, мамо, у мене прорив...

Увечері, ховаючи посмішку, мати розповідала батькові з удаваною серйозністю про родинне лихо, про Славків прорив.

Славко сидів над книжкою. Мати підморгнула батькові і залилася нестримним сміхом.

— А я злякалася... Прорив.. Нарив! Який! Де? Лихо моє!. Поки зрозуміла!..

Батькові справа ця видалася не дуже веселою. Він не засміявся.

— Тек-тек.. Прорив. Гм.. Навчимось. Ковзани йому купувати.. Санчата лагодити... „Прорив!" Чи бачили, га? За словами ганяєтесь, старуєте? Щоб я цього більш не чув! Як це так — прорив у семирічці?

Славко знав уже, що буде далі. В стелі стирчить кільце для колиски. А в цьому кільці, скільки пам'ятає себе Славко, завжди стримить дубчик. Рідко це трапляється, але „трапляється". Дубчика виймають з кільця і велять Славкові скидати штанці. Славко скидає. Батько щоразу пояснює матері, що це не шкодить, що його покійний тато теж держав дубчика в цьому кільці, і він на нього не гнівається, а ще й дякує.

Славко не помилився. Батько встав із-за столу, дістав дубчика і, як завжди, промовив старі, від діда перейняті слова.

— А ну, виродку, скидай штани!

* * *

У хату разом з подихом весни влетів Славко.

— Ой, мамо, швидше їсти! Ой швидше, бо вмру!

— Зараз, зараз. Роздягайся. Де це ти так загулявся, парубче? Ніч на дворі.

— Зараз усе розкажу.

Славко роздягається. Щоки у Славка свіжі, рожеві — горять; голос дзвінкий, високий.

— У школі збори..... Тепер я ударник, вся група...

За дверима кахикнув батько, мати неспокійно глянула на двері...

— Тс-с... Тихше, синку, не кричи так! Батько прийшов сердитий.. Знов у нас лихо..

Славко замовк, запитливо дивлячись на матір.

— Увесь цех на дошці.. на чорній... прорив у них...

Славко притих і мовчав, аж поки полягали спати. Погасло світло.

Мати лягла й відразу ж затихла, мабуть заснула. Батько довго ворочався. Славко підвівся на лікті і повернувсь до нього.

— Добре тобі, що в тебе нема тата, а то він сказав би оце:

— А ну, виродку, скидай штани. Як це так — прорив у п'ятирічці?

Л. Фаб

Мал. О. Козюренка

ХЕМЗ має великий запас толю, але не хоче навіть позичково, дати його Тракторобудові

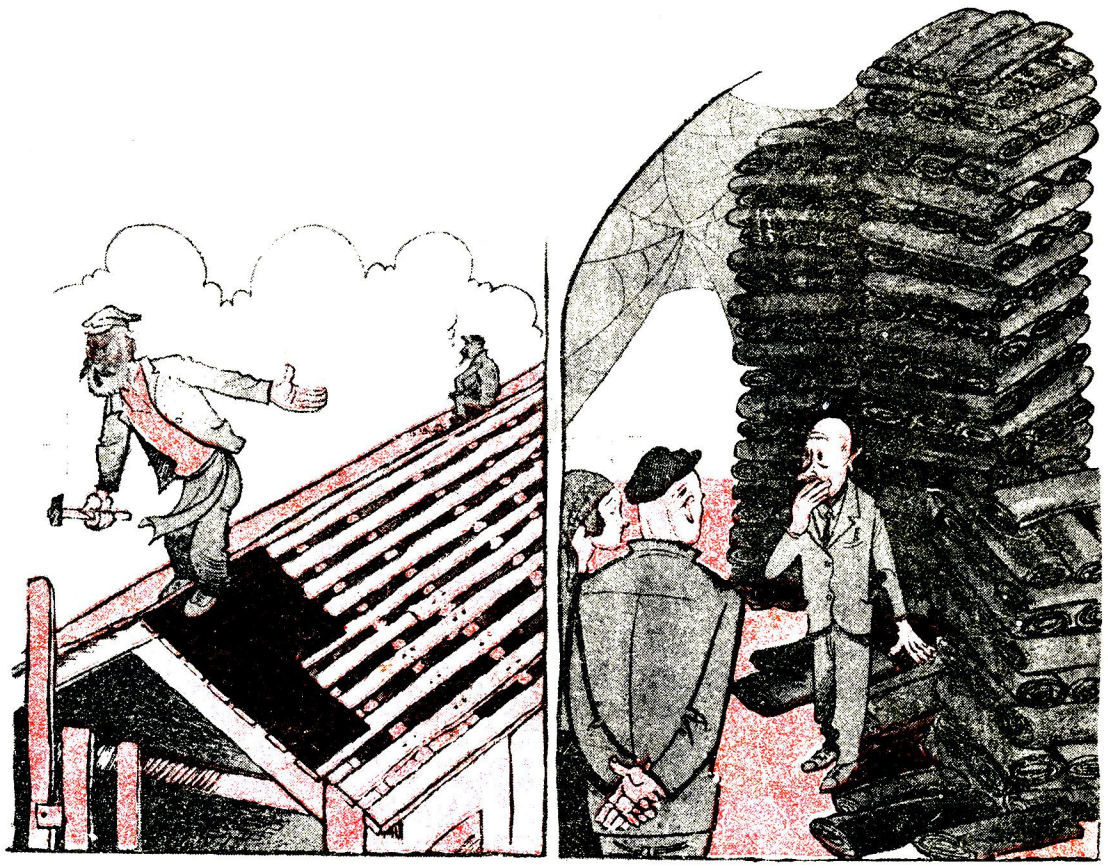

Немає чим крити

СУЦІЛЬНИЙ ВІДПОЧИНОК

Керівники Могилів-Подільського комсомолу в розпалі жнив поїхали відпочивати.

Секретар райкому тов. Бублик запалив цигарку і запитав культпропа.

— Які там ще у нас питання, бодай їх!...

— Та питань вистачає, — зідхнув культпроп. — Ось, наприклад, збиральна кампанія, готування до осінньої сівби...

— А фізкультура? — суворо проказав секретар.

— Яка фізкультура? — не зрозумів культпроп.

— Звичайна. Сонце там, вода. Хіба не пам'ятаєш пляката: „Сонце, повітря, вода — наші найкращі друзі". Ех, хлопці, сором нам забувати своїх друзів. А ну, Стьопо, постав їх у порядок денний — першими.

— А готування до сівби? — обережно запитав техсекретар.

— Ну от, — зареготав Бублик. — Де теля, а він вже з довбнею. Не поспішай. Сівбу ти наприкінці постав до поточних справ. Я он жнива ігнорую і то нічого. А ти про сівбу! Сівба не втече. Ну, хлопці, хто за сонце — піднести руки! Всі? Прекрасно! За повітря? Теж одноголосно. За воду? Яка дивна одностайність! Прямо на душі радісно. Отже, Стьопо, фіксуй: „Слухали: про жнива та готування до сівби. Ухвалили: провести зазначені кампанії по-бойовому, по-більшовицькому, а саме:

а) відрядити секретаря райкому тов. Бублика у Крим для вивчання сівби на Чорному морі у дружньої нам Татреспубліки...

— А мене? — занепокоївся культпроп.

— Не поспішай! — посміхнувся Бублик. — Я ж тільки сказав „а", а зараз скажу і „б". Стьопо, фіксуй далі:

б) командирувати культпропа Курочку у Сочі для обміну досвідом по жнивах з братерськими народами Кавказької республіки.

— А я?.. Куди ж мене? — відгукнувся технічний.

— Ша! — заспокоїв його Бублик. — Про тебе казатиме літера „в". Стьопо, фіксуй:

в) послати техсекретаря райкому Донченка у будинок відпочинку для проведення відповідних бесід серед селянства, що там відпочиває.

Далі йшли літери г, д, е — про ударні відрядження інших ентузіястів жнив.

— Ну, як? — весело закінчив Бублик. — Добре я проробив та ув'язав?

— Прекрасно! Чудово! — відгукнулись ентузіясти. — Якщо відпочивати — так усім. Всі як один! Єсть суцільна колективізація, нехай буде і суцільний відпочинок. Браво, Бублик, бравіссімо:

І десяток рук, жадаючи фізкультурних вправ, підхопили свого дорогого вождя і почали його качати. І все б обійшлося добре, якби не одна маленька неприємність: підчас качання в Бублика з кешені випав партквиток. А це, кажуть, погана ознака.

Сергій Чмельов

Мал. Л. Каплана

Адміністратор, якому доводиться керувати десятьма заводами, фактично не керує ні одним

Єдиний засіб доглядати одночасово за всіма заводами

ПОЗИКА І... РИБА

На білому аркушику паперу написано:

Сьогодні загальне зібрання робітників 3-ої зміни.

Порядок денний:

1. Прорив у городній кампанії.
2. Передплата позики.
3. Видавання свіжої риби.

Просимо не запізнюватися.

Робітком.

Пробачте, каюся — такого порядку денного не було, себто він був, але трохи не такий. На оголошенні про зібрання були тільки перші два питання. Третє офіційно було під загальною назвою „поточні справи". Але які це „поточні справи", про це широко інформувалося усіх тих, хто мав відвідати зібрання.

Коротко кажучи, щоб збільшити активність мас, голова робіткому, великий знавець людської душі і... шлунка, повідомив усіх робітників зміни, що кожному, хто прийде на загальне зібрання й підпишеться на обліковому аркуші, в ЗРК видадуть свіжу рибу.

Порядок денний робітники зустрінули радісно, з небувалим піднесенням і ентузіязмом. Прийшли навіть ті, хто звільнився з нічної роботи. Дехто з радощів почав плутати перше й третє питання порядку денного:

— Скільки ти вирішив передплатити?

— Не менше, як три кіло! Викликаю тебе на змагання...

Загальне зібрання відбувалося за незвичайної активности мас. Говорили про загрозу зриву городньої кампанії, про важливість передплати позики і... не переставали думати про рибу.

Нарешті, настала черга „поточних справ". Усі присутні, на чолі з головою робіткому, вирушили до ЗРК. Тут ентузіязм мас досяг максимальних меж: з грюкотом зірвалися з завіс двері ЗРК. Почалося широке обговорювання „поточних справ"...

***

Запитаєте, де це було? У Харкові, на центральному телеграфі і встругнув таку штуку голова робіткому третьої зміни тов. Лобач, хай буде відоме потомкам його славне ім'я. Це він вирішив випробувати активність мас... рибою...

Кажуть: „риба починає смердіти з голови". Цей вчпадок хоч кого переконає в цьому.

Н. Тихий.

СЛОВО МАЄ ТАРАРІН...

Михайлівці проводили дводекадник преси та вербовки передплатників на твори Леніна.

Як і треба було сподіватись, Краматорський райцентр надіслав до них свого представника, товариша Тараріна, який „не жаліючи затрат", — од чистого серця, — розгорнув тут роботу в вищезгаданому напрямку.

Лекції посипались, як ялові шишки: одна за одною, довгі, многозначні, високоморальні.

— Не пийте, хлопці, горілки, а то повмираєте, як воші на морозі. Крім того, будьте культурні, не хуліганьте, не одбивайте один одному носів та ребер. Будьте культурні! Ходіть до бані, чистіть нігті, полощіть зуби, читайте газети, ходіть до кіна.

Через півгодини Тарарін в іншому місці ще з більшим ентузіязмом уговорював хлопців не пити, не хулігацити й ходити до кіна.

Вертлява постать його плигала по зборах, як блоха по кожуху, і скрізь крикливий голосок Тараріна запрошував в михайлівців не пити горілки, не хуліганити і ходити до кіна.

На партзборах Тарарін виступив з критикою проти комсомольця Підгірного, сказав йому:

— Алькоголь—зло. Хуліганство—зло. А ти, молокососе, що ж робиш? Промфінпян пропиваєш. Комсомол плямуєш. Та за це ти знаєш, що тобі треба зробити? Читай, поки не пізно, газети, не хулігань, ходи до кіна!

— Я більш не буду, — ледве вимовив Підгірний.

— Ну, тотож, — грізно вимовив Тарарін і побіг агітувати далі — проти піятва, за культуру і т. д.

І от одного (пробачте на слові) прекрасного дня з дому Підгірного залунала протяжна, недоладна пісня:

„Ти меня не любиш, не жалеєш,
о моєм прошедшем говоріш"...

По цьому получились не пристойні вигуки. Судячи по вигуках — почалась бійка. Та яка бійка!

— О, вухо! Одірвав вухо! Братці, спасайся, хто куди...

— Держи його сукиного сина... Покажем йому кузькину мамашу.

Нарешті, з хати виходить п'яні „у дим" — Підгірний і Тарарін. —

Останній, витовчений в крейду, з синяком...

„Ти — мене не любиш, не жалієш..."

— За що ж боролись, братішки? — кричить Тарарін. — Ей, баби!..

І виваливши колхозницям пучок вонючої похабщини, наш дорогий лектор Тарарін звернувся до Підгірного:

— Алькоголь... ік зло. Хуліганство... ік зло... Ходи в баню...

Не пий сирої води... ік...

Так скінчився дводекадник преси в Михайлівці.

Мих. Бонд.

ПОВЕРНІТЬ МАЦАФЄЄВІ СТІЛ

Головний бухгальтер перевантажувальної частини Маріюпільської райпортоуправи Радторгфльоти Мацафей одного разу демонстративно кинув працю і протягом довгого часу не приходив на посаду, завдавши тим великої шкоди справі.

Що ж так вплинуло на головного бухгальтера? Хто ж його вивів з рівноваги? Дуже просто, у Мацафея забрали його улюблений стіл і віддали відповідальному керівникові відділу, а натомість дали йому другий, неулюблений.

Чи це ж не смертельна образа! До такого довели Мацафея, що він голову загубив. Та ще б пак. Тут не тільки голову загубиш, а й... посаду, ба навіть профспілковий квиток.

А ЩО СКАЖЕШ?

Я запитав свого приятеля:

— Ну, як працює ваш цех?

— На жаль, — зідхнув приятель, — наш цех працює з повним навантаженням.

— На жаль? — перепитав я. — І це говориш ти, ударник, ентузіяст виробництва? Що ж ти, в такому разі, хочеш, щоб твій цех зовсім не працював?...

— Я був би щасливий, коли б його зовсім закрили. Але покищо він працює з новим навантаженням. Ми виконуєм замовлення на всі сто. Але цього замало. Ми не встигаємо задовольняти всіх. Доведеться, мабуть, поширити наше виробництво. Розумієш як це неприємно: п о ш и р и т и в и р о б н и ц т в о.

— Що ж тут неприємного, чудило?! — засміявся я. — Навпаки! Раз виробництво поширюється, міцнішає...

Але приятель не дав закінчити; він ухопив мене за плечи і трусонув, наче грушу.

— Замість того, щоб цвіріньокати, — заревів він, — ти спочатку дізнайся, що саме виробляє наш цех! Запам'ятай же, йолопе: він робить електроприбори для запису простоїв машин. Розумієш, блощиця: для запису простоїв! Чому ж радіти з повного навантаження, або поширення?!..

Я нічого не відповів.

Я просто втік.

С. Ч.

МІЦНИЙ ШЕРЕГ

БУВАЛЬЩИНА НА ДВА РОЗДІЛИ

Р о з д і л І. „Н а й г о л о в н і ш е — е ф е к т"

Спека на городах Риківського сільгоспкомбінату. Праця вирує. Себто так вирує, що дивитися нестерпно. Навіть сонце прагне сховатися за найближчу хмаринку від спеки комбінатської. Праця вирує. Правда, без соціялістичного змагання, без відрядности, а все ж кипить. Хоче адміністрація, щоб вирувало, щоб ефект був, н у й в и р у є...

Тридцять чоловіка сапають один га картоплі. Дружньо, міцним шерегом. Завидки беруть!..

Плювати на те, що га може просапати одна людина сошкою у два рази швидше і в п'ятнадцять разів дешевше.

Головно, ефект показати. Зразковість колгоспу. І, щоб вирувало.

Приміром, відпочинок. Дехто відпочиває так, що й не видно. А вже коли відпочивати, так щоб усім очі брали жовтневі здобутки: і безперервка і семигодинний. Треба вміти їх показувати.

І відпочиває одразу 70 чоловіка. Дружньо, міцним шерегом. А що працює всього 12 — це дрібниця. Все рівно, радіом переказують, що в червні морози будуть. Поспішати нема куди, не горить, все рівно померзне. Тут, головно, ефект дати.

Р о з д і л ІІ. В е с е л і к е р і в н и к и

В управі також спека. Сумно дивиться у вікно і сонце і робкор. Приміщення маленьке, а людей немов у черзі по городину. Правлінці, бухгальтери, завідателі будівництв — усі тут. Самі вершки, начальство комбінатівське. Приємно дивитися. А головно, дружньо, міцним шерегом. То дрібниця, що на городах самі робітники лишились, без керівництва. Та й від цього організовано використовують хвилину відпочинку. Рекомендують аджеж вчені такі хвилини у процесі сидячої праці. І приємно, і видатність збільшується, і темпи.

А найголовніше, ефект.

Слухають чергову анекдоту, як злодій дешево попу продав колесо, яке у нього ж і вкрали... Сміхи.

І сміються управлінці. Весело, а головно—дружньо сміються. Міцним шерегом... *Микитров*

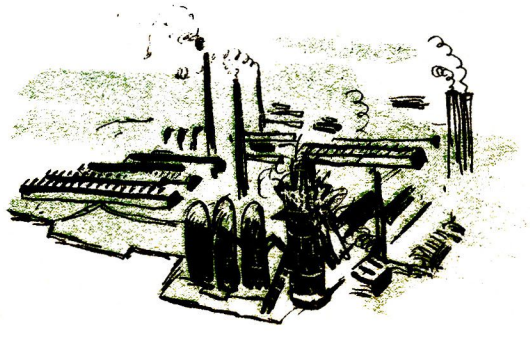

„СПЕЦ“

Мал. А. Сідорова

— Вам доведеться поїхати на наш завод...
— А де він?

ПРОФЕСІЙНІ САМОГУБЦІ ТА НЕПИСЬМЕННИЙ СУДДЯ

(З архіву „Червоного Перцю“)

Нарсуд м. Нікополя, розглянувши 30 жовтня минулого року справу Купрієнкової та Філоненкової,— обвинувачення їх в крадіжці, — найшов, що :

„обвинувачені дійсно являються карманщиками - спеціялістами та вся їхня сім'я сидить у бупрі за крадіжку, батько, матір, сестра систематично займаються крадіжками та самогубством... обвинувачені дійсно з'являються соціяльно-небезпечними для мирного населення“.

А тому вирішив :

„гр. Купрієнкову та Філоненкову визнати за арт. 170 КК винними, обравши до них міру соцзахисту — позбавлення волі терміном на 3 дні та, на підставі арт. 33 КК, після відбуття міри соцзахисту вислати за межі Нікополю терміном на 5 років кожну з поражденням в правах на 2 роки кожну...

Нар. суддя Берлянт.
Нар. засідателі (підписи)

Ми ніколи не „займалися самогубствами“, але знаємо, що це не фах, а випадкова робота; крім того, засуджувати „соціяльно небезпечних для мирного населення“ громадян на три дні, на нашу думку, теж якось не того. Ні, суддя Берлянт, вам конче треба ліквідувати свою неписьменність — і юридичну і таку.

С. Ч.

„НОВЕ У ФУТБОЛІ“

До збірної футбольної команди СРСР увійшов один узбек

Мал. Є. Рачова

— Я розумію: бек, хавбек, а нащо ж узбек?!

Мал. читача М.

Перший культпохід на село

СУВОРА КАРА

Завідувача Устимівської кооперативної крамниці Генбома за зловживання зняли з посади і перекинули в Райбазу, де він нещасний одержує тепер удвоє більше утримання.

Словом — не було б щастя, так зловживання допомогло. Слава устимівським кооп - розумникам, слава!

В. П.

„УЛЮБЛЕНЕЦЬ ПУБЛІКИ"

На ст. Ясинувата живе Стамбульянц Карпо Семенович. І не погано живе, хоч він і „ворожий елемент". А чому так? А тому, що його, колишнього крамаря, дуже любить „Червоний хрест". Ось вам приклад. Задумав Стамбульянц (він зав. перукарні УЧХ) позбути свого будинка, все одно відберуть. Та біда — ніхто не купує. Тоді спритний Стамбульянц через своїх близьких утворює „громадську думку" про пекучу потребу відчинити на вузлі дитячі ясла.

„Свої люди" натиснули на осередок УЧХ, „Друзів дітей", Женвідділ, а коли справа „вперлась" у відсутність помешкання, ці люди порадили купити будинок Стамбульянца. Дніпропетровський Охматдит відпустив кошти, і устимівські організації дали Стамбульянцеві 6500 карб. Коли ж оглянули будинок, то виявилось, що він малий, і санітарна частина зовсім заборонила відчиняти тут ясла. Плакали громадські грошики.

Не плаче тільки Стамбульянц, навпаки — він сміється... А Устимівські організації — як вони себе почувають?

Ів. Корінь

ЧУДЕСА КООПЕРАТИВНІ

(З архіву „Червоного Перцю")

Плюнув Ісус Христос в обличчя зрячому, і він... став бачити.

Дуже цікава історія й про те, як Ісус Христос нагодував двома рибами цілий полк своїх апостолів От коли б кооперація уміла так... Та де там їй!

Ще є люди, які вірять в чудеса, ще й за наших часів; радимо товаришам, охопленим сумнівом, довідатися в Укрнархарчі.

Дуже хороші люди сидять в цій симпатичній установі, особливо керівник т. Венгер і старший економіст Кудиш. Вони цілком погоджуються з тим, що чудеса ще не перевелись. Наприклад.

Укрнархарч № 1351 Спешно срочно Макеевскому
12 октября 1930 р. робкоопу

Немедленно с 10 октября приступайте к строительству фабрик - кухонь при шахтах „Софьино" на 25.000 блюд, шахта „Новая" — 25.000 блюд, шахта „Чайкино" — 10.000 блюд, шахта „Бутовка" — 4.000 блюд.

Строительство закончить к 1 декабря 1930 г. Срывщиков строительства покарает суровая рука прокурорского правосудия.

Управляющий Венгер
Старший экономист Кудиш

Одержавши це чудо аж 20 жовтня, голова правління почав шкребти потилицю. Що ж його робити? Де гроші взять? Будівельний матеріял? Креслення - пляни?

Сумно стало голові правління. „Покарает суровая рука"... й нам сумно.

Ч. П.

ВЕЛИКИЙ ЖАРТІВНИК

Мені розповідали одного разу — було це на зорі радіомовлення — як одна радіостанція транслювала якусь оперу.

Прогриміли останні акорди, і радіослухачі почули:

— *Альо - альо, товариші! Трансляцію закінчено. На добраніч. Заземлюйте свої антени.*

Радіослухачі вже хотіли виключити свої гучномовці, коли раптом по всіх кутках Радянського Союзу тисячі гучномовців одчайдушно заверещали жіночим голосом:

— *Ай, пустіть мою руку! Що це справді за нахабство?*

Скандал був не дуже великий, зате привселюдний.

Великий жартівник - мікрофон помстився за те, що його забули вчасно виключити, і по цілій країні радянській передав законний протест дикторки, яку не в міру палкий радіотехнік чи може диктор [1]) вхопив за руку вище дозволеного місця.

* * *

То розповідали мені.

Тепер розповім я.

[1]) Диктор — людина з відповідними голосовими даними, що читає перед мікрофоном.

„КНИГА МАСАМ!"

Мал. Л. Каплана

З цієї черги може радіти тільки чікнепівець: ач, скільки письменних!

В нижченаведеному немає жодного слова вигадки.

1

Композитор Синиця, сидячи біля свого приймача, трохи не впав непритомний, коли почув по радіо:

— *Альо! Прослухайте тепер твір сучасного композитора Синиці, що помер 1920 року.*

Чи треба говорити, що Синиця і зараз живий - здоровий — і помирати не збирається.

2

Піяніст сидить в мікрофонній залі біля роялю.

— *Альо!* — гукає в мікрофон музкерівник. — *Піяніст Пактовський виконає вальс на 4 руки.*

Піяніста охоплює жах. До цього часу і він і його мама думали, що в піяніста тільки дві руки. Звідки взялися в нього ще дві — невідомо.

3

— *Слухайте, товариші, перерву на 15 хвилин.*

— Цікава штука ця перерва, — бурмотить біля свого приймача селянин з Конотопщини. — Тільки якже її слухати, оту перерву, коли як єсть ні чорта не чути?..

4

Товариші - слухачі слухають пояснення до опери „Фауст" і чують вони таке:

— *Фауст кинувся на Маргариту, а вона не суперечить...*

Жаль, що вона не суперечить. Доведеться спустити завісу і пояснити Маргариті, що не можна ж так поводити себе на очах у численної публіки столичного оперового театру.

Або ще так:

— *Кармен умирає і падає непритомна...*

Чудійка ця Кармен! Порядку не знає. Забула, що спершу треба впасти непритомною, а потім уже вмирати, а не навпаки.

5

— *Альо! Тепер музичний ансамбль проспіває дві пісні...*

Добре, що музичний ансамбль не послухав свого керівника, не вишикувався біля мікрофону і не заспівав рипучими гугнявими голосами: „Ой у лузі!"

6

До мікрофону підходить доповідач. Щулиться, недовірливо розглядає мікрофона. І вся Україна чує:

— *Так оце я перед цією чортовиною буду говорити?..*

Добре, коли радіослухач зрозуміє, що „чортовиною" доповідач називає мікрофон. А що ж буде, коли нещасний слухач подумає, що „чортовиною" називають його самого? Неприємностей ціла купа!

7.

— *Альо! Трьох старих слюсарів ВУРПС нагородив званням ветеринарів праці...*

Ветеринари цілої України, сидячи біля своїх приймачів, як по команді знизують плечима.

— Та невже наша професія така почесна, що навіть старих металістів ВУРПС нагороджує званням ветеринарів праці?

Заспокойтесь, товариші - ветеринари! Це просто в диктора язик розходився так, що забув усяку дисципліну і замість „ветеранів" бовкає „ветеринарів".

* * *

— Мікрофон — це в'їдливий і лукавий жартівник. Йому нема діла до настрою, до невміння говорити, до недбальства, до любовних почуттів палкого музиканта або механіка.

Коли підчас трансляції опери його в антракті забудуть виключити, він не задумається прокричати на цілу Україну розпачливий зойк робочого сцени:

— *Мишко, сто чортів на твою голову! Та прибивай же дерево, трах - трах - трах! бах!*

Мікрофон мало думає про вуха радіослухачів. Йому що? Йому плювать!

Треба, значить, про ці вуха думати іншим.

* * *

Авторові аж соромно повторювати такі заялозені істини.

Та що ж удієш?

Кожному з нас доводиться часом ломитися в одчинені двері.

Леонід Чернов

ЧУДЕСА НА КОЛЕСАХ

Прочитавши телеграму з Молдавії: «Нічого не одержували, зриваєте засівкампанію»,—Укрзерноцентр кинувся до залізниці:

— Голубочки! Де ж наше насіння?

— Яке і скільки?—поважно запитала залізниця.

— Чотири вагони ячменю та дев'ять вагонів пшениці.

— Куди саме надсилали?

— В Молдавію.

— Документи є?

— А якже, ціла купа.

Залізниця важко зідхнула:

— Плакало ваше зерно.

— Чому?! — здивувався Зерноцентр.

— А тому, що зникли вагони.

— Як зникли?

— Ну як, взагалі, зникають речі. Вчора, скажемо, були ось тут, а сьогодні немає ні тут, ні там.

— Але це ж не голка,— трохи не заплакав Зерноцентр.

— В тому й то біда, що не голка. Голка не на колесах: впала, знайти можна, а проклятущі вагони, самі ж знаєте, рухоме майно. Погнати їх всюди можна: і в Молдавію і в Архангельське.

— Невже і в Архангельське?—злякався Зерноцентр.

— Дуже просто,— погордливо посміхнулась залізниця.—Досвідчений диспетчер може за одну хвилину Москву зробити Владивостоком, Харків—Ташкентом. Практика— велике діло!

— Вибачте,— не здавався Зерноцентр — на наших же вагонах був напис: «засівні», значить ви повинні були його позачергово.

— Ну, звичайно. Він же і зник позачергово,— охоче погодилась залізниця.— В нас це робиться без бюрократизму...

— А як же знайти загублені вагони?

— Та знайти їх легко. Дочекаємось от тільки зими. «Засівне» хто ж зимою надсилає? Раз такі вагони де знайдуться, значіть ваші.

— Алеж зерно призначалося до засівкампанії цього року.

— Зерно — завжди зерно. Воно й на той рік здасться, не капуста.

Читачу, якщо тебе вспіймає хтось у завулкові й голосом, в якому бренять сльози, запитає: «А чи не бачили, дядю, вагонів з молдавським зерном? Такі, знаєте, червоні вагончики з колесами»,— не лякайся: це нещасна контрольна бригада тираспольського комсомолу марно розшукує тринадцять вагонів Укрзерноцентру.

Лідтке

ОСТАННІЙ ЗАСІБ

В одній з кладових шахти № 10 вже два місяці лежать ящик із закордонним устаткуванням. Що знаходиться там — ніхто не знає; розпаковувати ж не наважуються: шкода впаковки.

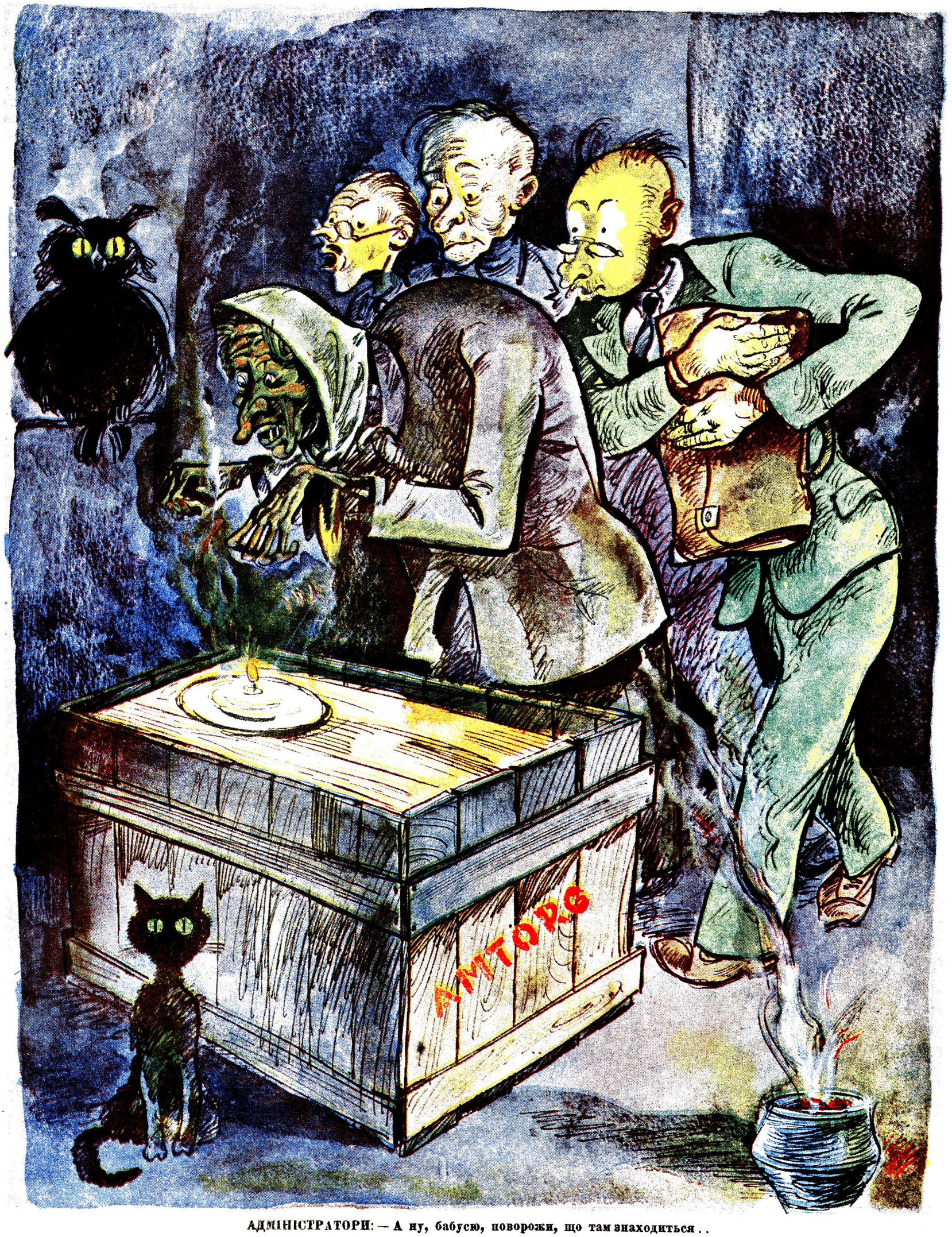

АДМІНІСТРАТОРИ: — А ну, бабусю, поворожи, що там знаходиться..

ВОРОЖКА: — Нічого путнього для вас, голуб'ятка. Бачу тільки дорогу із шахти та сурйозний разговор у казьонному домі.

ОСТАП ВИШНЯ

Ти добув дай!

Продовження,

див. № 9 (100)

«Добич» це оце саме, що його видають із шахти... Воно таке, знаєте, чорне, трішки блискуче, и страшенно забруднює руки, одяг, навіть (яке нахабство!) — обличчя... І що ви скажете? На шахтах, і в шахтоуправах, і в парткомітетах, і в профорганізаціях чомусь дуже цим словом цікавляться... І цикавляться надзвичайно.

Щовечора, та не тільки щовечора, а кільканадцять разів на день чи телефоном, чи по приїзді на шахту — перше запитання:

— А як добич?

І коли чи керівник шахти, чи головний інженер, чи завідувач участком, чи хтось інший, що безпосередньо біля добичі наставлений, сумно відповідає:

— Не дуже!..

А потім силкується пояснити і свій сум, і своє «не дуже».. технічними неполадками, кепським виходом на роботу, прогулами і т. д. — йому відповідають:

— Ти добич дай! А неполадки всякий дати може!

Отаке те слово добич тут на шахтах...

Що поробиш? Кому добич, кому «вєтєрок», кому «вітри - копри».

Кожному — своє...

. . . . . .

«Стовбур»... (ствол). Місцева назва — «ствол». Річ — неінтересна. Закривається кліттю, через те його не видно. Взагалі — глибока дірка, куди не рекомендується падати. Крім неприємностів, нічого не дає. Дуже довго й дуже, здебільшого, мокре, бо живе в ньому неприємна істота — «капьож». «Капьож» залазить екскурсантам за шию, за спину...Капьож—холодний і капає...

. . . . . .

«Горизонт». Дехто з людей немісцевих і дуже обізнаних з мови української намагається ввесь час перехрестити «горизонт» на «обрій», але на щастя і для «горизонта» і для української мови нічого з того не вийшло. «Горизонт» так і залишиться надалі «горизонтом» і дуже з цього, як довідався автор, задоволений.

«Горизонт»— річ горизонтальна, або, коли хочете, позема. Коли б шахту порівняти з будинком (автор не хоче цього робити, щоб не образити шахту), то горизонт можна прирівнятн до поверха (автор не хоче цього робити, щоб не образити «горизонта»).

«Горизонт» у шахті має зовсім інші епітети, ніж звичайний горизонт, або, як іще його називають (і не безпідставно!) — обрієм.

— Який чистий горизонт!

— Який заграваий обрій!

Такі поетичні вислови ви чуєте в житті дужче часто...

На шахті ви такого ніколи не почуєте.

Шахта дала своїм горизонтам назви виключно числові...

— Горизонт — 452!

— Горизонт — 555!

— Горизонт — 800!

Що більше число, то поважніший горизонт!

Що визначає ото число?

Метри!

Не кілометри, а метри!

Авторові доводилося чути колись од одного учасника подорожі по Донбасу, що він спускався в шахту на горизонт 500 кілометрів...

Автор вираховував і вирішив, чи не проскочив бува щасливий учасник подорожі по Донбасу кліттю «з вєтєрком» крізь усю земну кулю на радість сусідів, що живуть візаві на земній кулі...

І чи не запитали його візаві:

— Звідки ви зірвались, містере?

. . . . . .

«Зумпф». Автор у «Зумпфі» ніколи не був і ніколи не намагався там побувати.

— Якби нам у зумпф! — просять деякі екскурсанти. Слово таке дзвінке, а головне незрозуміле! От би побувати!

— Слово, справді, дзвінке, але туди не можна. Воно під кліттю, воно — кінець стовбура, ще і зветься помийницею... — відповідають їм.

— А - а - а! Ну, коли помийницею, тоді не треба... Зумпф — це так, а помийниця...

— Ми краще «квершлагом», до «штрека», а там, коли схочете, «уступами» через «поле» спустимося на другий «горизонт». Пішли...

. . . . . .

«Квершлаг». Мудре слово, а сама по собі річ — «квершлаг» — хороша, проста, і на ньому найчастіше кінчається екскурсійне знайомство з підземним царством. Квершлаг широкий, здебільша освітлений, сухий, добре закріплений коридор, що по ньому безпечно можна пройтись, лякаючись тільки коногонового свисту та гуркоту вагончиків. Квершлаг — позема вибірка, що сполучує вугільні верстви один з одним, або коли в шахті тільки одна вугільна верства, то вона веде від стовбура до неї, до верстви.

І все!

. . . . . .

Далі будуть уже «штреки».

Це вже страшніше... І коли переходять із квершлагу в «штрек», здебільшого виникають такі запитання в екскурсантів:

— Чи не запізнимося ми, товариші? А то ж нам іще сьогодні на заводі б треба було побувати... Там теж, здається, невеличкий прорив... Так оце, кажете, штрек? Тут, значить, оце вибирають вугілля на вагончики, до стовбурів, потім у кліть, на поверхню, потім у вагони, по залізниці до кооперативних вугільних склепів, а там, значить, до житлокоопу, в грубку, і в хаті тепло... Дивіться, як просто. Спасибі... Ну, ходімо, товариші! Дякуємо щиро! Так ви, будь ласка, нажміть, а то країна потребує вугілля... Знаєте, в нашім будинку...

— Оце „штрек". Він іде в напрямку простягання вугільної верстви...

— Нуда! Розуміємо... Так ви, той, ліквідуйте прорив, бо в нашому будинку, знаєте, не опалювали два тижні, і ми ніяк не мали змоги виконати промфінпляна... Постарайтесь...

— А вугілля, товариші, добувається...

— Розуміємо... Так ви, той, на поверхню нас, будь ласка...

. . . . . .

— Ах скільки ще єсть інтересного в цім підземнім царстві! Скільки там єсть таємничого, для широкого світу незнаного, а відомого тільки тим чорним людям легендарного Донбасу, що звуться шахтарями...

І як природа зле зробила, що загнала це все таке цікаве далеко під землю!

Що б було їй позакладати вугільні верстви на поверхні, або, ще краще, над поверхнею землі, такими, приміром, якимись фантастичними чорно - блискучим арками, петлями, „сталактитами".

Під'їхав би собі возиком, одколупнув — і додому.

А під тими арками, під тими петлями були б садки, грала б музика і продавалося б морозиво...

„Квершлаги" і „штреки" були б на манір алей у міському парку культури, на вугільних верствах зимою спускалися б на саночках...

А вугільні верстви для цього якнайпридатніші, бо абсолютно „положистих" їх небагато, а всі вони здебільша похилі (що падають під кутом від 30° до 45°) і крутоспадні (кут падіння від 45° до 90°).

І не допитувалися б тоді, що таке, приміром, зветься „гезенком", що — „бремсбергом", що „шурфом".

А то, бачите, доводиться все це пояснити...

. . . . . .

„Шурф" — прямовисна шахта, невеличка, що її роблять або для розвідок, де залягають вугільні верстви, або для вентиляції вже робочих шахт.

. . . . . .

„Бремсберг" — похила підземна вибірка, що йде в напрямку падіння вугільної верстви, не виходить на поверхню, і по ній вугілля подається зверху вниз.

Така ж сама вибірка, але коли нею подається вугілля знизу вгору, зветься похилом.

Бачите, чого тільки нема в шахті.

Всього цього не видно ні з квершлага, ні з штрека...

Не видно його і з кліті „з вєтєрком", а тим паче не помітне воно з вікна залізничого поїзду, що пробігає Донбасом на південь, де, як ви знаєте:

В шапке золота літого
Старий руський велікан
Поджідал... і т. д.

На Кавказ, як бачите, бо за царських часів, де ж було бути „старим руським великанам", як не на Кавказі. Тільки там...

. . . . . .

„Гезенк". Це — прямовисна шахта... Вона „сліпа", тобто не виходить на поверхню і спускається з верхнього горизонта на нижній... Вугілля в гезенку вибирається (виробляється) уступами... Вирубане воно падає вниз, в таку собі дірку, що зветься лучкою, а звідти потрапляє у вагончики, вагончики коногон гонить до кліті, з кліті вугілля йде на - гора у склеп, з склепів у залізничні вагони, з залізничних вагонів у житлокоопи:

— Ах, як у нас сьогодні тепло! Треба одчинити кватирку!

Потрапляє воно ще й на заводи, на фабрики, у коксові печі, але то нас мало цікавить... Нам аби:

— Ах, як у нас сьогодні тепло!

„Гезенк"... Правда, нагадує це слово якісь такі чудернацькі газони... А в газонах розкішні квіти... Квіти пахнуть... Правда, нагалує?..

Автор повинен, на превеликий для вас жаль, констатувати, що нічого подібного...

Газон не ґезенк, а гезенк, — не газон...

Гезенк, — ще раз повторюю, — шахта, де уступами вирубується вугілля. А всі ці уступи в гезенку звуться „полем".

Як, товариші, автор шкодує, що ви не бачили цього гезенкового поля, і як йому буде ніяково, коли на запитання, чи знаєте ви, що таке „поле" в шахті, ви одкажете:

„Ой у полі жито
Копитами збито"...

Ой, як авторові буде ніяково...

Який жаль, що ви, товариші, вертаєтесь з шахти „на - гора", що найдальше з штреку, а не хочете пристати на кількоразові запрошення провідника по шахті!

— Може, „полем" пройдемось?.. Уступами?

Який жаль! Жаль, товариші, через те, що, як ви знаєте, завжди поле найулюбленіше місце для прогулянок...

А тут не тільки саме поле, а іще й уступи... І не тільки уступи, а ще й ліс.

Поле, ліс, уступи... Чого ж іще вам треба для приємної прогулянки?

Ви, може, не вірите, що там є ліс? Єсть! Єсть спеціяльні в шахті люди, звуться вони лісогонами... Їхне завдання тільки в тім і полягає, щоб гнати в уступи ліс.

Прогулянка шахтним „полем" щоправда досить таки оригінальна, але це ні в якім разі не повинно вас зупиняти, бо ви ж так бажаєте дізнатися, де саме і як саме здобувається кам'яне вугілля.

Прогулятися, отже, без сумління варто.

Ставитись тільки до цього треба серйозно, не легковажно, не думати так, як думав один із багатьох обслідувачів праці в шахтах...

— Куди б ви хотіли? — запитав його завідувач шахтою.

— Скрізь я хочу!

— Як скрізь?

— Я хочу обдивитися всю шахту, на всіх горизонтах, всі участки, всі забої...

— Чи не забагато це, товаришу, буде? — ввічливо поспитав його завшахтою.

— НІ! Не забагато!

— Може б, ми сьогодні обдивилися одно - два поля, а потім, коли вам забажається, завтра ще...

— Ні! Тільки сьогодні. І тільки зараз! І швидше.

— Прошу! Будь ласка!

Підійшли вони до дучки. Завшахтою просунувсь у дучку в'юном і звідтам запрошує:

— За мною, товаришу!

— Куди?

— В гезенк, товаришу! На уступи!

— Отуди? В оту дірку?

— Це не дірка, це дучка... Це — єдиний хід, яким можна побачити роботу в забоях...

— А... а ширшого нема?

— Ширшого, товаришу нема... Та ширший, товаришу, й не потрібний. Прошу... Верства тут тонка, завтовшки метр... Згинайтесь. Лямпу рекомендую повісити на шию, бо вона вам заважатиме, і лізьте за мною...

— А як же лізти?

— А так... Дивіться на мене й лізьте, як я...

— Нічого не бачу.

— Як нічого не бачите?

— Погано світить лямпка...

— Прекрасно світить... Все, що треба, видко...

— Ну, треба було хоча б свічок на двадцять п'ять лямп позаводити... Де ви?

— Я ось!

— Не поспішайте, будь ласка...

— Я потихеньку...

— Де ви?!

— Я тут!

— Я вас не бачу!

— А я вас бачу! Беріть праворуч під уступ, щоб, часом, вугіллям не зачепило... Якраз рубають...

— Де ви?

— Я тут!

— А що то деренчить?

— То вибійні молотки... Шахта механізована...

— Де ви?

— Я тут!

— Ой, що то загуло?

— То вугілля сиплеться!

— Де ви?

— Я ось! Осьдечки! Лізьте до мене... Я присвічую... Бачите?

— Де ви?

— Я тут!

— А довго ще нам лізти?

— Довго?! Ми ще не починали...

— А скільки всього?

— Єруяда! Метрів півтораста!

— Де ви?

— Я ось! Сюди!

— Товаришу! Підлізьте ви до мене...

— Що таке?

— У мене серце...

— Що?

— Я б назад, знаєте...

— Як хочете... Тільки ми ж тоді не встигнемо всі горизонти, і всі участки, і всі забої за сьогодні обдивитися...

— А куди назад?

— Туди ж, куди сюди влазили...

— В дірку?

— В дучку!

— Так ви вперед, а я за вами...

Вже в штреку:

— Давайте, товаришу, відпочинемо, а то в мене серце...

— Від чого ж відпочивати, ми тільки намірилися лізти?

— Упрів я якось... Відпочиньмо.

З годину товариш одпочивав, а потім його видали на - гора.

Розуміється, що цей випадок ні в якій мірі не повинен розхолоджувати бажання зазнайомитися з працею в забоях.

Товариш, як бачите, забажав дуже багато: обдивитися зразу всі горизонти, всі поля, всі забої.

Це — забагато.

— А ми ж знаємо, що „що занадто — то зле".

Серце — не камінь і не витримало.

Одного поля досить на перший раз для того, щоб потім, згадуючи, хитати головою, розповідаючи знайомим про уступи, про забої про вибійні молотки...

Автор, коли хочете, може розповісти про враження від такого знайомства з роботою в гезенку, на вугільній верстві в метр завгрубшки при падінні цієї верстви в 45°.

Враження, на авторову думку, не позбавлені деякого інтересу.

Коли вугільна верства має всього тільки один метр завгрубшки, а людина — доросла людина, бо дітей в шахту не пускають, — все таки зростом вища за один метр, — всякому зрозуміло, що, випроставшись, гуляти по полю в гезенку не вдасться... Перегнути себе вдвоє — теж не дуже приємно і не дуже зручно.

Доводиться, отже, шукати інших способів для прогулянки.

І отут стає в пригоді та частина тіла, що по їй вас у дитинстві били, коли ви на ній, замість санчат, спускалися з гори.

Тут головна вона, і їй перевага перед усіма. Вона визволяє з біди... Мозок у людини, що вперше гуляє по уступах, зайнятий увесь час тим, що фіксує в собі різноманітні варіяції безмежного страху. Очі нічого не ловлять укруг себе, крім маленької світлої точки на лямпці у попереднього сусіди; уші безнастанно ловлять різні шорохи, шуми від падіння шматочків вугілля чи породи, і навіть у людини глухуватої барабанні перетинки в ухах перетворюють ті шуми на такі принаймні розміри, ніби летить у безодню Казбек чи Ельборус; ноги та руки тільки те й роблять, що списають із стоянів; язик увесь час має свою роботу: він безнастанно викрикує:

— Де ви?! Не тікайте! Не так швидко!

Легені швидко дихають; шкіра видає піт цілими клаптями... І тільки та частина тіла, що по ній вас у дитинстві били, пливе від уступа спокійно, часами тільки пощемлюючи...

Особливо інтересно, коли перелазити з уступа на уступ...

Тоді починається в людини каяття, чого вона минулого літа їздила поправлятися на село, або в санаторій, чого вона важить сімдесят кілограмів, а не один кілограм, чого в неї такі довгі ноги, що їх ніяк не можна вільно просунути крізь вузьку щілину межи двома стоянками, чого її вигнало зростом на отакого гевала, що її голова чіпляється за затяжки, і, взагалі, чого їй так забажалося побувати аж на самісіньких уступах, коли ж можна про роботу шахтарську чи розповісти, чи розказати ну, хоч отакими приблизно віршами (і то ще найкраще!):

Донбас — напружения
Мускулястих лав!
Але...
Донбас...
Не здивував мене
ані трохи!
Бо я його
таким
і уявляв.

Але коли вам самому до всього забажалося придивитися — нічого не зробиш: дивись і не кайся.

— Товариші! А от і забій... Ось уже й вибійні молотки... Дивіться... Ви ближче, ближче...

— Забій?! Ф - ф - у! Забій! Інтересно... Ф - ф - фу!

— Верхній якраз вруб роблять...

— Верхній?... Ф - ф - ф - у!

— Та ви сюди дивіться! Оце забій, а то стояк... Ну, поїхали далі.

— Ні, ще трішки посидимо... Інтересно... Ф - ф - ф - у!

— Ну, що, вже надивились? Можна далі?

(Далі буде)

ЛИЦЕМ ДО СПИРТОТРЕСТУ

Устимівський райсельбанк з метою мобілізації коштів, а головним чином ще й з метою боротьби з пияцтвом селян, які звертаються по гроші за хліб, проданий державі, дає авізовки до крамниці Центроспирту. Правда, деякі з селян згоджуються на таку операцію, але є й такі, що незгодні, але їм дають ці авізовки примусово. Так, наприклад, членові колгоспу т. Бреславському видано таку авізовку на 10 карб. Як не сперечався гр. Бреславський, а довелося йому взяти горілки на 10 карб.

Таких авізовок на менші суми видано безліч.

Так ми, дякуючи правлінню Райсельбанку, головою якого є Козак, і п'ємо помаленьку.

В. П.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Через те, що повість Сергія Чмельова „Мертві душі" незабаром вийде окремою книжкою, редакція вважає за доцільне припинити її друком в журналі, подавши читачам зміст останніх розділів.

Хто такий Чічіков? Адьютант Колчака. Після розгрому „единого неділимого правителя" він біжить з Сибіру і бродить по Союзу. Нарешті, доля спіткала його з прибулим із-за кордону полковником Муразовим: останній пропонує Павлові Івановичу увійти до його запільної організації. „Зробите діло, — каже Муразов — одержите 10.000 долярів і почесну посаду в Парижі". Чічіков згоджується. За допомогою Муразівського шофера Селіфана Павло Іванович краде в Ленінграді авто і виїжджає в Орел. Тут Селіфан бере собі в „технічні помічники" безпритульного Петрушку і з цього часу артіль „Своя праця" починає циркулювати по „матушці Росії, виконуючи завдання Муразова.

У місті Н. робкор Ткаченко в особі „роз'їзного кореспондента Чічікова" пізнає колчаківського адьютанта і пише відповідного листа до редакції Н-ської газети.

Цей лист потрапляє до рук Чічікова, який від імени редакції заспокоює робкора: „кореспондент Чічіков дійсно був у білих, але він давно вже відмежувався від свого минулого і тепер з'являється зразковим радянським журналістом".

Здихавшись на деякий час цього небезпечного свідка, Чічіков ще ретельніше береться до справи: зв'язується з Собакевичем агентом по м'ясозаготівлях, і дає йому завдання шкодити на м'ясному фронті.

Після цілої низки подій і пригод наш „герой", нарешті, „засипається" і потрапляє до рук прокуратури.

РОЗКРИВАЄМО СЕКРЕТ

На Макіївському заводі чим більше техніків небезпеки — тим більше нещасливих випадків
Зараз, наприклад, тут працюють аж П'ЯТЬ техніків.

Мал. О. Козюренка

Ось головна небезпека

Відповідальний редактор Л. Ахматов

Видає „Робітнича Газета Пролетар"

Укрголовліт № 144/жб. 20/V 1931. Перша книжкова фабрика ДВОУ — УПП ім. Г. І. Петровського Зам. № 4630. Тираж 100.000

„Хай залишиться на чолі об'єднання голова об'єднання і кілька заступників. Цього буде цілком досить, щоб керувати об'єднанням. Інших членів колегії краще було б спустити вниз — на заводи і фабрики".

(З промови т. Сталіна на нараді господарників)

РОБІТНИК— Так і зробимо!